

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

G. FEDERICO MANCINI

της 19ης Ιανουαρίου 1988 *

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Οκτωβρίου 1985, ο Rudolf Misset, υπάλληλος του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, άσκησε προσφυγή με την οποία ζήτησε την ακύρωση: α) της από 9 Ιανουαρίου 1985 απόφασης με την οποία ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου του επέβαλε επίπληξη σύμφωνα με τα άρθρα 86, παράγραφος 2, στοιχείο β), και 87, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων· β) της πράξης με την οποία η ίδια αρχή απέρριψε, στις 19 Ιουλίου 1985, τη διοικητική ένσταση που είχε ασκήσει ο προσφεύγων κατά της εν λόγω κυρώσεως.

Τα πραγματικά περιστατικά είναι τα ακόλουθα. Το καλοκαίρι του 1984 ο Misset, γλωσσολογικός νομικός με βαθμό LA 7, απουσίασε από τον τόπο της εργασίας του επί συνολική περίοδο 32 ημερών και συγκεκριμένα από 18 Ιουλίου μέχρι 3 Αυγούστου, από 12 Αυγούστου μέχρι 7 Σεπτεμβρίου και στις 17 Σεπτεμβρίου. Σχετικά με την πρώτη περίοδο απουσίας ο προσφεύγων δήλωσε μιν ότι ασθενοῦσε, δεν προσκόμισε όμως εγκαίρως την ιατρική βεβαίωση που προβλέπει το άρθρο 59, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως (σημειώτεον ότι ο Misset προσέφυγε κατά της πράξεως με την οποία του αποδόθηκε αυτή η παράβαση, το Δικαστήριο όμως έκρινε την προσφυγή απαράδεκτη ως εκπρόθεσμη: απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 1987 στην υπόθεση 152/85, Συλλογή σ. 223). Η αιτίαση που του προσάπτεται σχετικά με τη δεύτερη περίοδο απουσίας είναι

ότι δεν επανήλθε στην εργασία του αφού δεν μετέβη, λόγω οικονομικών δυσχερειών όπως ισχυρίζεται, στη χώρα — Ελλάδα — όπου θα παρακολουθούσε μαθήματα γλώσσας με ειδική άδεια που του δόθηκε. Τέλος, κατά τον Misset, η απουσία του στις 17 Σεπτεμβρίου οφείλεται σε λάθος του κατά τον υπολογισμό των ημερών άδειας.

Στις 25 Σεπτεμβρίου ο υπάλληλος συναντήθηκε με πέντε ιεραρχικούς προϊστάμενους, τους t'Kindt, προϊστάμενο του ολλανδικού μεταφραστικού τμήματος, Motte, προϊστάμενο της μεταφραστικής υπηρεσίας, Weinstock, γενικό διευθυντή, Gueben, διευθυντή, και Pisters, κύριο υπάλληλο διοικήσεως. Όπως προκύπτει από το υπηρεσιακό σημείωμα της ίδιας ημέρας του Weinstock προς τον Gueben, ο πρώτος υπογράμμισε τη βαρύτητα της συμπεριφοράς του Misset και του γνωστοποίησε την πρόθεσή του να προτείνει στο γενικό γραμματέα, ως αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (ΑΔΑ), να επιβάλει πειθαρχική κύρωση στον Misset. Φαίνεται ότι ο Misset δεν επιχείρησε τότε να δικαιολογήσει τις απουσίες του. Μερικές ημέρες αργότερα (στις 9 Οκτωβρίου 1984), ο Gueben γνωστοποίησε στον προσφεύγοντα ότι είχε αναστείλει τη συμμετοχή του στις δραστηριότητες επαγγελματικής εκπαίδευσης « ενόψει των συνεπειών που θα επισύρει ενδεχομένως » η εκ μέρους του κατάχρηση της άδειας που του δόθηκε για να παρακολουθήσει μαθήματα γλώσσας στην Ελλάδα.

Στις 8 Ιανουαρίου 1985 ο Misset κλήθηκε τηλεφωνικά να προσέλθει λίγες ώρες αργότερα σε ακρόαση από το γενικό γραμματέα παρουσία

* Μετάφραση από τα ιταλικά.

των Gueben, Motte και t'Kindt. Ο γενικός γραμματέας του γνωστοποίησε την πρόθεσή του να του επιβάλει επίπληξη και τον ρώτησε αν έχει να υποβάλει παρατηρήσεις. Θεωρώντας ότι ο συνομιλητής του είχε ήδη αποφασίσει να του επιβάλει τη πειθαρχική κύρωση και επομένως ότι ήταν μάταιο να αμυνθεί, ο Misset απάντησε αρνητικά. Στις 9 Ιανουαρίου η ΑΔΑ κοινοποίησε την επίπληξη στον υπάλληλο. Η ένσταση που άσκησε ο υπάλληλος κατά του μέτρου αυτού στις 4 Απριλίου 1985 απορρίφθηκε από το γενικό γραμματέα στις 19 Ιουλίου του ίδιου έτους.

2. Ο Misset προβάλλει με την προσφυγή του δύο ισχυρισμούς: α) την παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας που κατοχυρώνει το άρθρο 87 και το παράρτημα ΙΧ του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων· β) ελλιπή και αντιφατική αιτιολογία. Ο πρώτος ισχυρισμός περιλαμβάνει πέντε αιτιάσεις. Συγκεκριμένα ο Misset διαμαρτύρεται για το ότι: α) δεν του κοινοποιήθηκαν εγγράφως τα παραπτώματα για τα οποία κατηγορήθηκε και η πρόθεση της πειθαρχικής διώξέως του γι' αυτά· β) κλήθηκε καθυστερημένα στην ακρόαση της 8ης Ιανουαρίου 1985· γ) λόγω του ότι δεν του γνωστοποιήθηκαν οι λόγοι της κλήσεως αυτής και λόγω του πολύ μικρού χρονικού περιθωρίου, δεν του δόθηκε η δυνατότητα να προετοιμάσει την άμυνά του και να παραστεί με δικηγόρο· δ) δεν έγινε δεκτός σε ακρόαση κατά την έννοια του άρθρου 87 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως· ε) δεν έλαβε τα πρακτικά της συζήτησης που είχε με το γενικό γραμματέα.

Όλα τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος στήριζονται στην άποψη — υπέρ της οποίας επικαλείται την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1981 (Demont κατά Επιτροπής, υπόθεση 115/80, Συλλογή σ. 3147) — ότι δηλαδή τα δικαιώματα της άμυνας και η αρχή ότι η διαδικασία παρέχει τη δυνατότητα αμφισβήτησεως κατοχυρώνονται όχι μόνο όταν πρόκειται για διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου που διέπεται από το προανα-

φερθέν παράρτημα ΙΧ αλλά και για την ειδική διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 87, πρώτη παράγραφος, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως στην περίπτωση της πειθαρχικής κύρωσης της έγγραφης προειδοποίησης και της επίπληξης.

Το Συμβούλιο αντικρούει την ερμηνεία αυτή. Κατά την άποψή του, δεν απαιτείται να παρέχονται όλες οι εγγυήσεις που προβλέπει το παράρτημα ΙΧ όταν πρόκειται για τη διαδικασία που θα ονομάσω «απλουστευμένη»: πράγματι η απόφαση Demont επιβάλλει μόνο να κατοχυρώνονται «οι ουσιαστικές προνομίες τις οποίες περιέχει το δικαίωμα υπερασπίσεως». Το Συμβούλιο ισχυρίζεται εξάλλου, αναφερόμενο στην απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Ιουλίου 1985 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 255 και 256/83 (R. κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 2473, σκέψεις 17 και 18), ότι καμιά διάταξη δεν επιβάλλει την υποχρέωση να γνωστοποιείται εγγράφως η κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας.

3. Κατά την άποψή μου τα επιχειρήματα του Συμβουλίου προδίδουν και το γράμμα και το πνεύμα των εν λόγω διατάξεων, όπως τις ερμήνευσε το Δικαστήριο με την απόφαση Demont. Συγκεκριμένα στη σκέψη 9 της απόφασης αναφέρεται ότι «ούτε το άρθρο 87 ούτε το παράρτημα ΙΧ του κανονισμού ούτε οι δύο αυτές διατάξεις εν συνδυασμώ εξεταζόμενες επιτρέπουν... να γίνεται διάκριση μεταξύ των μέσων υπερασπίσεως που ο υπάλληλος δύναται να διαθέτει κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας, αναλόγως του αν η διαδικασία αυτή συνεπάγεται ή όχι τη σύμπραξη του πειθαρχικού συμβουλίου ή αναλόγως της βαρύτητας της ποινής η οποία δύναται να επιβληθεί στον υπάλληλο». Στη σκέψη 10 της απόφασης αυτής το Δικαστήριο προσθέτει ότι η αντίθετη ερμηνεία θα κατέληγε στο «ανελίτρεπτο αποτέλεσμα» ότι «σε πειθαρχικές διαδικασίες εκτός των προβλεπομένων στο παράρτημα ΙΧ του κανονισμού, ο υπάλληλος δεν θα διέθετε τις *ουσιαστικές προνομίες* τις οποίες περιέχει το δικαίωμα υπερασπίσεως και έτσι θα εστε-

ρείτο στην πράξη του δικαιώματος αυτού » (υπογράμμιση δική μου).

Κατά τη γνώμη μου, από τις φράσεις αυτές προκύπτει ότι το Δικαστήριο θεωρεί *όλα* τα προνόμια που συνιστούν το δικαίωμα υπερασπίσεως ως « ουσιαστικές προνομίες » και ότι είναι αυθαίρετη η συσταλτική ερμηνεία της αρχής ότι η διαδικασία παρέχει τη δυνατότητα αμφισβήτησεως, ακόμη και αν πρόκειται για την απλουστευμένη διαδικασία. Η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο διαδικασιών είναι ότι στη διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου ο σεβασμός των δικαιωμάτων υπερασπίσεως επιβάλλεται « κατά τρόπο *ακόμη περισσότερο* αυστηρό » (σκέψη 11 της απόφασης — υπογράμμιση δική μου) καθόσον η διαδικασία αυτή ενδέχεται να καταλήξει στην επιβολή βαρύτερων κυρώσεων. Το όλο ζήτημα είναι δηλαδή αυτή η μεγαλύτερη αυστηρότητα· το πράγμα δεν θα μπορούσε να έχει διαφορετικά δεδομένου ότι, όπως εκτίθεται στη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη της εν λόγω απόφασης, το δικαίωμα υπερασπίσεως αποτελεί « θεμελιώδη αρχή του δικαίου » η οποία απαιτεί προστασία προς κάθε κατεύθυνση, καλύπτουσα κάθε πτυχή της.

Εξάλλου, η εκ μέρους του Συμβουλίου επίκληση της αποφάσεως R. είναι άστοχη διότι στην υπόθεση εκείνη το κρίσιμο ζήτημα δεν ήταν η παράλειψη εγγράφου κοινοποιήσεως των αιτιάσεων αλλά η παράλειψη κοινοποιήσεως του ατομικού φακέλου στον υπάλληλο. Πράγματι οι αντίστοιχες υποχρεώσεις έχουν διαφορετική έκταση. Κατά το άρθρο 2 του παραρτήματος IX ο διωκόμενος υπάλληλος δικαιούται μιν να λάβει πλήρη γνώση του ατομικού του φακέλου, πλην όμως εφόσον το ζητήσει· κατά συνέπεια « αν δεν το ζητήσει » η διοίκηση δεν υποχρεούται να του το κοινοποιήσει (σκέψεις 17 και 18 της προαναφερθείσας απόφασης).

4. Με γνώμονα αυτές τις αρχές πρέπει να εξεταστούν οι αιτιάσεις του Misset. Όπως γνωρίζετε ο προσφεύγων υποστηρίζει πρωτίστως ότι δεν έλαβε προηγούμενη έγγραφη κοινοποίηση των κατηγοριών που διατυπώθηκαν εναντίον του και της πρόθεσης να κινηθεί η σχετική πειθαρχική διαδικασία.

Η αιτίαση αυτή είναι βάσιμη. Όπως προέθεσα, ο υπάλληλος έχει τα προνόμια που κατοχυρώνει το παράρτημα IX κατά την απλουστευμένη διαδικασία· έτσι δεν έχει μόνο το δικαίωμα « ακροάσεως » που προβλέπει το άρθρο 87, πρώτο εδάφιο, δεύτερη φράση, αλλά, δυνάμει του άρθρου 1 του παραρτήματος IX, και το δικαίωμα να του κοινοποιήσει εγγράφως η ΑΔΑ αναφορά όπου « σημειώνονται με σαφήνεια τα προσεπόμενα και εφόσον συντρέχει λόγος οι συνθήκες υπό τις οποίες έχουν συντελεστεί » (ανάλογοι κανόνες ισχύουν εξάλλου σε πολλές εθνικές έννομες τάξεις· για την Ιταλία, βλέπε Virga: *Diritto amministrativo*, τόμος 1, I principi, Milano, 1983, σσ. 148 έως 150· για τη Γαλλία, Salon et Savignac: *La fonction publique*, Paris, 1985, σσ. 273 έως 275).

Επομένως η παράλειψη της εν λόγω κοινοποιήσεως προσέβαλε τα δικαιώματα του Misset και έθιξε το κύρος της πειθαρχικής διαδικασίας στην οποία υπεβλήθη. Κατόπιν αυτού παρέλκει η εξέταση των λοιπών αιτιάσεων που περιλαμβάνει ο πρώτος ισχυρισμός καθώς και του δευτέρου ισχυρισμού του προσφεύγοντος, και το συμπέρασμα είναι ότι η απόφαση που εκδόθηκε με τη διαδικασία αυτή πρέπει να ακυρωθεί.

5. Βάσει των προεκτεθέντων προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει παραδεκτή την προσφυγή του Rudolf Misset και να ακυρώσει την απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 1985 με την οποία ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου επέβαλε στον προσφεύγοντα την πειθαρχική ποινή της επιπλήξεως.

Ο ηττηθείς διάδικος, το Συμβούλιο, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.